

Besluitformulier Algemeen Bestuur VrZW

Datum vergadering	10 december 2025
Onderwerp	Evaluatie pilot first responder brandweer
Doel agendapunt	Besluitvormend
Besluitnummer	A25.05.5d
Steller en afdeling	B. Molenaar, afdeling Brandweezorg
Portefeuillehouder	M. van der Weele
Advies DB	Akkoord met ter instemming doorgeleiden naar het Algemeen Bestuur

Gevraagd besluit

1. Kennis te nemen van de evaluatie van de pilot 'first responder brandweer bij reanimaties' binnen VrZW;
2. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie in te stemmen met de structurele voortzetting van de inzet van alle brandweerposten als first responder-eenheden bij reanimaties.

Aanleiding/context

Per 1 januari 2024 zijn op basis van een besluit van het Algemeen Bestuur (13 december 2023) alle 23 brandweerposten in de Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland (VrZW) ingezet als first responder-eenheden bij reanimaties. De inzet, die voorheen beperkt was tot beroepsposten en enkele vrijwillige posten, is hiermee uitgebreid naar alle kazernes in de regio. De pilot liep formeel tot eind 2024. De evaluatie vond pas na afloop van de beoogde pilotperiode van één jaar plaats, omdat ervoor is gekozen alle gegevens over de gehele looptijd te verzamelen en te betrekken. In afwachting van een definitief besluit door het Algemeen Bestuur wordt de werkwijze vooralsnog voortgezet.

De inzet bij reanimaties is onderdeel van een bredere ontwikkeling waarin het aandeel medische hulpverleningsmeldingen bij de brandweer toeneemt. In de periode 2018–2022 groeide het aandeel van medische meldingen van 3,4% naar 6,6% van het totaal aantal meldingen. In 2024 voerde de brandweer van VrZW 228 reanimatie-inzetten uit, tegenover 180 in 2023. Tilassistenties en afhijsingen vormden in 2023 64% van de medische meldingen. Deze evaluatie richt zich uitsluitend op reanimaties.

Het AB wordt gevraagd kennis te nemen van de uitkomsten en een besluit te nemen tot structurele voortzetting van deze inzet. Dit standpunt is eerder vastgesteld door het MT VrZW met een positief advies van de OR.

Korte bestuurlijke samenvatting/toelichting

Voor de evaluatie van de first responder brandweer inzet is gebruikgemaakt van de volgende bronnen:

- Een digitale enquête onder repressieve brandweermedewerkers (195 respondenten);
- Nabellen van bevelvoerders bij 130 reanimatie-inzetten (juni 2024 – januari 2025);
- Drie groepsinterviews met in totaal 17 deelnemers:
  - Eén met dagdienstmedewerkers;
  - Eén met 24-uursdienstmedewerkers;
  - Eén met vrijwilligers;
- Secundaire analyse van inzetgegevens uit de incidentendatabase van VrZW (2018–2024).

Huidige inzetwijze

Bij reanimaties mogen vrijwilligers ervoor kiezen een oproep niet te beantwoorden en, indien sneller, direct vanuit huis naar het incident te gaan. Zij kunnen uitrukken met een tankautospuut of een ander beschikbaar voertuig, zoals een brandweerbusje. Voor beroepsbrandweermensen geldt dat zij altijd met een tankautospuut uitrukken. In alle gevallen moet het voertuig volledig en bevoegd bemand zijn voordat het mag uitrukken.

Uitvoering en samenwerking

Bij de 130 nagebelde reanimatie-inzetten was de brandweer in 29% van de gevallen als eerste ter plaatse. In 22% arriveerde de politie als eerste, gevolgd door de ambulance (18%) en burgerhulpverleners (18%). De brandweer verrichtte bij 77 inzetten hartmassage, zorgde in 73 gevallen voor een veilige werkomgeving en verleende in 51 gevallen tilassistentie. Meerdere handelingen kwamen per inzet voor.

Bevelvoerders en deelnemers aan de groepsinterviews geven aan dat de samenwerking met ambulancepersoneel en burgerhulpverleners goed verloopt.

Mentale belasting

Reanimaties worden in de enquête genoemd als mentaal belastend. 37% van de respondenten ervaart deze inzetten als redelijk tot zeer belastend, 46% als enigszins belastend en 17% als niet of nauwelijks belastend. In de groepsinterviews noemen medewerkers de situatie waarin een slachtoffer jong is of persoonlijk bekend, als extra belastend. Dit kan zich voordoen bij inzet in de eigen woonomgeving.

Informele nazorg (nabespreking binnen de ploeg) wordt als belangrijk ervaren. Formele nazorg via Team Collegiale Opvang (TCO) wordt minder vaak ingezet; ervaringen hiermee zijn wisselend. Meerdere medewerkers geven aan waardering te hebben voor het bestaande programma binnen VrZW rond mentale veerkracht en spreken de wens uit dit programma voort te zetten.

Motivatie

Uit de enquête blijkt dat 90% van de beroepsmedewerkers en 77% van de vrijwilligers gemotiveerd of zeer gemotiveerd is om reanimaties uit te voeren. In zowel de enquête als de interviews worden plichtsbesef, directe impact en waardering van slachtoffers of familie genoemd als belangrijke motieven. Ook wordt voldoening ervaren, ongeacht de medische uitkomst van de inzet.

Vrijwilligers benoemen hun verbondenheid met de lokale gemeenschap geregeld als extra motivatie. Tegelijkertijd kan deze nabijheid emotioneel belastend zijn, afhankelijk van de situatie.

Inzetvoorwaarden en keuzevrijheid

Vrijwilligers mogen reanimatiemeldingen overslaan. Uit de enquête blijkt dat 18% van hen aangeeft deze meldingen altijd over te slaan, terwijl 11% aangeeft dit nooit te doen. De overige 71% slaat reanimatiemeldingen soms, zelden of vaak over. In de groepsinterviews benadrukken vrijwilligers het belang van behoud van deze keuzevrijheid.

Zowel beroepsmedewerkers als vrijwilligers benoemen in de interviews en enquête het belang van goede voorbereiding en passende nazorg als randvoorwaarden voor motivatie en (duurzame) inzetbaarheid bij reanimaties.

Conclusie

De inzet van alle brandweerposten als first responder bij reanimaties wordt door brandweermedewerkers binnen VrZW als zinvol, waardevol en motiverend ervaren. Reanimaties worden tegelijkertijd als mentaal belastend ervaren. Die belasting hangt samen met factoren als herhaalde blootstelling, emotionele nabijheid of persoonlijke herkenning van slachtoffers.

De samenwerking met ambulancepersoneel en burgerhulpverleners wordt door bevelvoerders en brandweermedewerkers positief beoordeeld. Informele nazorg binnen ploegen blijkt een belangrijk middel om belasting te verlagen. Formele nazorg wordt minder vaak ingezet en roept wisselende reacties op. Het bestaande programma rond mentale veerkracht wordt gewaardeerd en kan ondersteunend zijn bij het behouden van inzetbaarheid.

De randvoorwaarden waaronder brandweermedewerkers worden ingezet, zoals keuzevrijheid, inzetwijze en nazorg, worden breed genoemd als bepalend voor motivatie en (duurzame) inzetbereidheid.

Vervolgstappen

Geen

Personele consequenties

Bij reanimaties mogen vrijwilligers ervoor kiezen een oproep niet te beantwoorden en, indien sneller, direct vanuit huis naar het incident te gaan. Zij kunnen uitrukken met een tankautospuut of een ander beschikbaar voertuig, zoals een brandweerbusje. Voor beroepsbrandweermensen geldt dat zij altijd met een tankautospuut uitrukken. In alle gevallen moet het voertuig volledig en bevoegd bemand zijn voordat het mag uitrukken.

Programma Mentale Gezondheid VrZW

De mentale weerbaarheid van brandweermensen staat nadrukkelijk op de agenda. De afgelopen periode zijn diverse initiatieven gestart, waaronder partneravonden, trainingen gericht op mentale weerbaarheid en het herkennen van PTSS(-signalen), beleid voor registratie na ingrijpende gebeurtenissen, evaluaties na reanimaties, een POCO-avond rond mentale weerbaarheid, verspreiding van de TCO-folder en de introductie van de toolbox psychosociale gezondheid.

Deze initiatieven worden breed gewaardeerd en sluiten aan bij een duidelijke behoefte vanuit de posten. Vanuit de organisatie is de wens uitgesproken om dit te continueren en verder te versterken, met nadruk op:

- structurele scholing en training (herkennen van stress- en PTSS-signalen, gespreksvoering, mentale weerbaarheidstraining op alle posten);
- vervolg op partneravonden;
- inzicht en toegankelijkheid van beschikbare hulpbronnen;
- versterking en positionering van TCO;
- borging van mentale gezondheid in de vakbekwaamheidscyclus.

Financiële consequenties

De extra kosten hebben uitsluitend betrekking op de inzet van vrijwilligers bij reanimaties (zonder afhijsen). Deze worden geraamd op circa €70.000,- op jaarbasis, uitgaande van een gemiddelde opkomst van zes vrijwilligers per inzet. Eventuele materiaalkosten (zoals AED-elektroden) ontstaan alleen wanneer de brandweer als eerste ter plaatse is. Deze kosten worden gedekt binnen de reguliere begroting voor incidenten.

Advies Ondernemingsraad

Op 27 oktober 2025 heeft de Ondernemingsraad positief geadviseerd op het voortzetten van de inzet van de brandweer als first responder bij reanimaties. Met de kanttekening dat de individuele keuzemogelijkheid om wel of niet op te komen voor een reanimatie behouden moet blijven. Mede ook op aangeven van de OR blijven we de impact op medewerkers goed monitoren.

Verhouding met ander beleid

Geen

Bijlagen

Geen